

Bolest ve stáří

*Cokoli dá ti osud, to
snášej
a zvítězíš nad tím.*

*(quidquid erit,
superanda omnis
fortuna ferendo est)*

Bolest ve stáří

Bolest

**je nepříjemný senzorický a emoční prožitek
vyvolaný skutečným či potencionálním
poškozením tkáně nebo psychologickými faktory.**

Bolest je stará jako lidstvo samo.

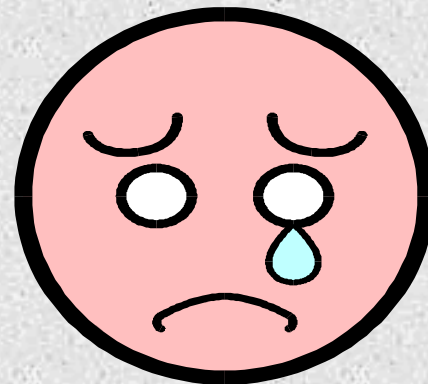
**Bolest je ošetřovatelskou diagnózou, která
vyjadřuje problém nemocného.**

Bolest ve stáří

Bolest u seniorů se vyskytuje 3krát častěji, senioři považují bolest za doprovodný příznak stáří, což může vést k nedostatečné diagnostice bolesti a k nedostatečné léčbě.

Bolestivé chování je projevem maladaptace, jeho účelem je přimět okolí, aby si uvědomilo bolest nemocného

častěji,

Bolest ve stáří

klasifikace

- **Akutní bolest**
  - Má obvykle náhlý začátek.
  - Identifikovatelnou patologii (vyvolávající příčinu).
  - Je krátkého trvání.
  - Má signální význam (upozorňuje na akutní postižení).
  - Ve stáří nejčastěji – pooperační stavy, traumata, bolest hlavy.

Bolest ve stáří

klasifikace

- **Chronická bolest**
  - Perzistuje déle než 3 měsíce.
  - Její charakter a intenzita kolísají.
  - Často spojena s funkční a psychologickou poruchou.
  - Ve stáří nejčastěji – artritída, chronická ischémie, malignity, neuropatie, radikulární syndrom, fantomové bolesti

Bolest ve stáří

klasifikace

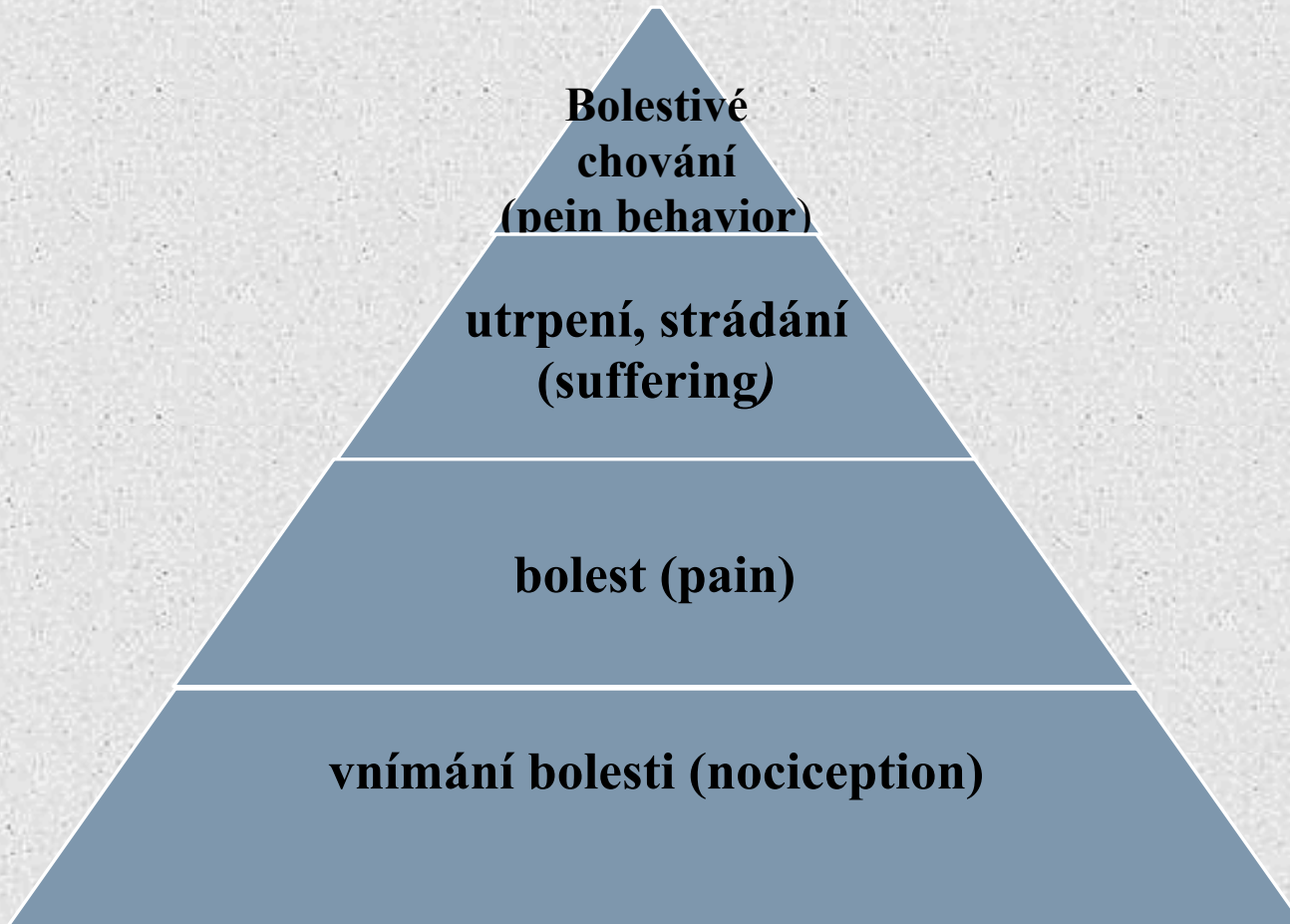
Akutní bolest napomáhá přežití, chronická bolest působí destruktivně na tělesnou, psychickou i sociální stránku jedince.

Bolest ve stáří ovlivňující faktory

- Fyziologicko biologické
fyziologie bolesti, věk, pohlaví, nemoc
- Psychicko duchovní
osobnost člověk, nálada, pocity, strach,
úzkost, vztek
- Sociálně kulturní
výchova, sociální závislost, osamělost,
etnografické vlivy
- Faktory životního prostředí
chlad, teplo

Bolest ve stáří

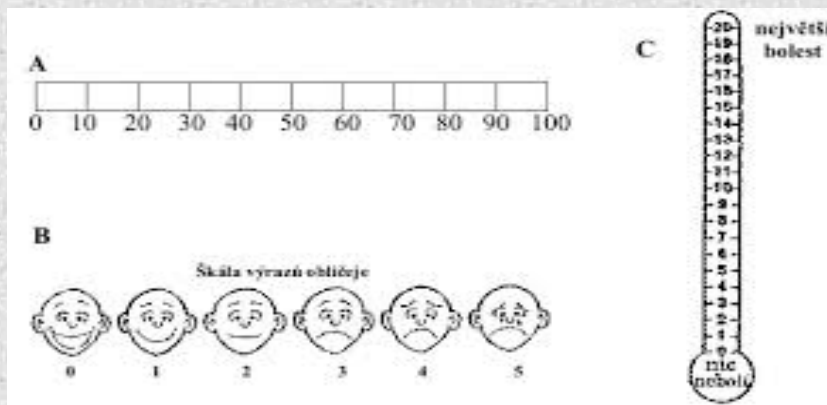

Bolest ve stáří

obecné zásady

- **Hodnotit a monitorovat bolest pravidelně (starší pacienti nemusí sdělovat potíže spontánně).**
- **Používat standardizované škály k objektivizaci.**
- **Věnovat zvláštní pozornost nemocným se senzoryckými poruchami, řeči a vyjadřování, s demencí**

Bolest ve stáří vyšetření

- **Anamnéza**
  - **Informace o bolesti (lokalizace, charakter, intenzita, vyvolávající faktory, časové údaje).**
  - **Komplexní zhodnocení zdroje bolesti**
  - **Farmakologická anamnéza**
  - **Posouzení psychického stavu**
  - **Funkční zhodnocení**
  - **Laboratorní a instrumentální vyšetření**

Bolest ve stáří

terapie – obecné zásady

- **Léčba bolesti je týmová a multidisciplinární.**
- **Edukační strategie a self – monitoring zlepšují komlianci a zvládání situace (coping).**
- **U akutní, ale především u chronické bolesti využíváme současně farmakologické i nefarmakologické postupy.**
- **Pokud léčba nemá efekt odeslat ad. centra pro léčbu bolesti.**

Nefarmakologické ovlivnění bolesti

- **Elektroanalgézie**
- **Akupunktura**
- **Chirurgie bolesti (přerušení senzitivních nervů, přetětí zadních míšních provazců)**
- **Psychoterapie bolesti (placebo efekt, sugesce, relaxace)**

Farmakologické ovlivnění bolesti

Analgetický žebříček WHO

Analgetika nasazujeme postupně podle síly a jejich účinku

**1. stupeň-
mírná bolest
VAS 1 -4**

Neopioidní
analgetika

Paracetamol

NSA

**2. stupeň- středně silná
bolest VAS 5-6**

Slabé opioidy +
neop.analgetikum

Kodein

DHC

Tramadol

+/- koanalgetika a
pomocná léčiva

**3. Stupeň – silná bolest
VAS 7-10**

Silné opioidy

+/- neop.analgetika

Morfin

Fentanyl

Oxykodon

Hydromorphon

Farmakologické ovlivnění bolesti

	Medikace	+ pomocné látky
I. stupeň	neopioidní analgetika (analgetika/antipyretika – Paracetamol) nesteroidní antirevmatika (Diclofenak)	1.Psychofarmaka (antidepresiva – Rivotril;neuroleptika – Plegomazin; hypnotika) 2.myorelaxancia (Guajacuran) 3.antikonvulziva (Biston) 4.steroidy (Prednison) 5.antiemetika 6.antihistaminika

Farmakologické ovlivnění bolesti

	Medikace	+ Pomocné látky
II. stupeň	slabá opioidní analgetika (DHC, Tramadol)	1. neopioidní analgetika 2. pomocné látky (viz. I. stupeň)
III. stupeň	silná opioidní analgetika (Morfin, Fentanyl)	1. neopioidní analgetika 2. pomocné látky (viz. I. stupeň)

Nežádoucí účinky opioidů

- **Zácpa**
  - (laxativa - lactulóza, Mg SO₄, senný čaj, bisacodyl), dostatečná hydratace.
- **Nevolnost až zvracení**
  - v úvodu léčby, antiemetika (metoklopramid), po 7-10 dnech zpravidla odezní.
- **Celkový útlum**
  - v úvodu léčby, po 1-2 týdnech odezní.

*Život je dlouhý dost,
když víš
jak ho prožít.*

Lucius Annaeus Seneca

Děkuji za pozornost